

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

«19» 08 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІКУВАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МАСАЖ
Спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Декан факультету

Начальник НМВ

А.І. Тіхоміров

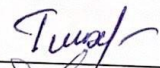

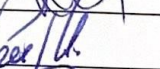

Н.Ю. Довгань

С.В. Гетманцев

Т.М. Яблонська

Ю.В. Тупеев

С.І. Шкірчак

Миколаїв – 2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Лікувально-реабілітаційний масаж	
Галузь знань	22 Охорона здоров'я	
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Фізична терапія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	I-II курс	
Навчальний рік	2022-2023	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	I –IV	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	128 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, групові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	30 год 162 год	
	198 год	-
Відсоток аудиторного навантаження	Денна форма – 49%	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	Залік – 1 семестр Екзамен - 3 семестр	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: Ознайомити студентів із основами гігієнічного та лікувального класичного і сегментарно-рефлекторного масажу, як методу профілактики та лікування при різних нозологіях. Навчити студентів самостійно володіти технікою виконання класичного масажу за всіма основними його формами.

Завдання:

Теоретичні – викласти теоретичні основи та методологічні особливості застосування системного підходу при оволодіння технікою класичного масажу, як самостійного або допоміжного методу лікування та фізичної реабілітації. Під час навчання студенти озброюються методичними підходами до масажу при різних нозологіях в контексті єдиної системи лікувально-профілактичного обслуговування населення. Надати медико-клінічні принципи та критерії фізіологічного та психологічного характеру при визначенні виду масажу у людей різного віку. Аналізувати методичні та практичні рекомендації щодо проведення масажу у дітей дошкільного віку.

Крім того, обґрунтувати показання та протипоказання до проведення масажу, засоби і методи масажу, фізіологічний вплив численних прийомів масажу на різні тканини, органи і системи та їх функціональний стан.

Практичні - навчити володіти всебічним комплексним підходом при проведенні процедури масажу з метою найбільш ефективного впливу масажу на організм людини. Ознайомити студентів з основними принципами, видами масажу, з гігієнічними основами проведення масажу, вивчаючи фізіологічну дію масажу. Оволодіти навичками і вміннями виконувати різні види масажу із застосуванням основних та допоміжних прийомів масажу. У процесі навчання

студенти вчаться аналізувати симптоматику порушень з використанням основних етапів обстеження м'язів. Підготовка до практичної діяльності забезпечується як змістом, так і системою практичних занять.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями
	ЗК12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	СК7	Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини під час відновлення
	СК14	Здатність до безперервного професійного розвитку в галузі фізичної терапії.

Очікувані результати навчання:

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- короткі історичні відомості про масаж; школи масажу та їх основні відмінності; обладнання кабінету масажу; гігієнічні основи проведення процедури масажу; гігієнічні вимоги до пацієнта; гігієнічні вимоги до масажиста; засоби догляду за руками масажиста; діагностичні ознаки захворювань з якими зустрічається масажист у своїй практиці; основні принципи масажу;
- показання і протипоказання до проведення масажу; фізіологічну дію масажу та його прийомів на тканини, органи та організм людини в цілому; загальні методичні вказівки до проведення масажу; способи і прийоми обстеження різних ділянок тіла перед проведенням процедури; положення пацієнта і масажиста при проведенні масажу; кількість сеансів масажних процедур відповідно захворюванню;
- види, форми і техніки проведення загальноприйнятих прийомів класичного гігієнічного та лікувального масажу: поглажування, розтирання, розминання, вібрація; техніку основних і допоміжних прийомів масажу; особливості та принципи косметичного масажу; особливості проведення самомасажу;
- методичні вказівки, показання та протипоказання до проведення загального масажу та масажу окремих частин тіла (голови, обличчя, шиї, кінцівок, грудей, живота, тулуба); методику і техніку апаратного масажу;
- методику проведення масажу при різних захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату, шкіри, нервової, серцево-судинної, травної, дихальної системи;

має вміти:

- діагностувати ознаки захворювань з якими зустрічається масажист у своїй практиці; використовувати основні принципи масажу; дотримуватися гігієнічних норм до проведення процедури масажу, до масажиста, до пацієнта; вміти доглядати за руками;
- володіти способами і прийомами обстеження різних ділянок тіла перед проведенням процедури; вміти вклати пацієнта відповідно до методики і форми масажу; налагоджувати психологічний зв'язок з пацієнтом; складати програму масажу; вести відповідну документацію;
- володіти видами і методиками проведення загальноприйнятих прийомів гігієнічного і лікувального масажу: поглажування, розтирання, розминання, вижимання, вібрації та визначати передбачену і непередбачену реакцію різних тканин; вміти вчасно усунути небажані реакції; застосовувати техніку основних і допоміжних прийомів масажу;
- вміти проводити сеанс як загального масажу так і масажу окремих частин тіла, дотримуючись відведеного належного масажного часу; володіти практичними прийомами і технікою апаратного масажу; проводити самомасаж різних частин тіла;
- застосовувати на практиці методики проведення масажу при різних захворюваннях і ушкодженнях опорно-рухового апарату, шкіри, нервової, серцево-судинної, травної, дихальної систем;

- володіти технікою дитячого масажу відповідно до віку та показань і протипоказань.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

ПРН 4	Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення
ПРН 5	Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег
ПРН 11	Обґрунтовувати вибір масажів за показаннями
ПРН 14	Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів проведення масажу
ПРН 15	Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір різновидів масажу
ПРН 17	Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини
ПРН 21	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

3. Програма навчальної дисципліни (години)

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, групові)	Самостійна робота
1	Історія розвитку лікувального масажу	2	2	2
2	Види та засоби масажу	2	8	6
3	Організація лікувального процесу в кабінетах масажу. Гігієнічні вимоги до масажиста	2	14	5
4	Техніка масажу окремих ділянок тіла	2	16	20
5	Методи апаратного масажу	2	6	10
6	Поєднання лікувального масажу з дозованими рухами	2	2	10
7	Масаж при захворюваннях і травмах периферичної та ЦНС	2	28	20
8	Масаж при захворюваннях опорно-рухового апарату	2	10	20
9	Масаж в травматології та хірургії	2	22	20
10	Масаж при захворюваннях серцево-судинної системи		16	20
11	Масаж при захворюваннях дихальної системи	2	4	20
12	Масаж при захворюваннях органів травлення	2	12	20
13	Масаж при захворюваннях шкіри	2	12	10
14	Масаж при захворюваннях очей	2	4	10
15	Самомасаж	2	6	5
	Всього за курсом	30	162	198

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекційних занять

№	Тема заняття / план	год.
1	Тема 1 Історія розвитку лікувального масажу	2

	1) Історія розвитку масажу, як методу лікування;	
2	Тема 2 Види та засоби масажу 1) Види і форми масажу; 2) Показання та протипоказання до проведення масажу;	2
3	Тема 3 Організація лікувального процесу в кабінетах масажу 1)Обладнання масажних кабінетів; 2)Раціональна техніка масажних прийомів;	2
4	Тема 4 Техніка масажу окремих ділянок тіла 1)Масаж голови, обличчя, шиї; 2)Масаж тулуба, грудей, спини і живота 3)Масаж верхніх і нижніх кінцівок	2
5	Тема 5 Методи апаратного масажу 1)Вакуум-масаж 2)Гідромасаж	2
6	Тема 6 Поєднання лікувального масажу з дозованими рухами	2
7	Тема 7 Масаж при захворюваннях і травмах периферичної та ЦНС	2
8	Тема 8 Масаж при захворюваннях опорно-рухового апарату 1)Масаж при остеохондрозі 2)Масаж при захворюванні суглобів	2
9	Тема 9 Масаж в травматології та хірургії 1)Масаж при травмуваннях, переломах та вивихах 2)Масаж післяопераційного періоду	2
10	Тема 10 Масаж при захворюваннях серцево-судинної системи 1)Масаж при захворюваннях серця та судин 2)Масаж при захворюваннях артерій та вен	2
11	Тема 11 Масаж при захворюваннях дихальної системи	2
12	Тема 12 Масаж при захворюваннях органів травлення	2
13	Тема 13 Масаж при захворюваннях шкіри 1)Види та методи масажу при різноманітних захворюваннях шкіри	2
14	Тема 14 Масаж при захворюваннях очей 1)Масаж повік	2
15	Тема 15 Самомасаж 1)Загальний гігієнічний самомасаж 2)Косметичний самомасаж	2

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, групових) занять

№	Тема заняття / план	Кількість годин
I семестр		
1	Тема 1 Історія розвитку лікувального масажу 1)Загальні відомості;	2
2	Тема 2 Масаж, як метод лікування 1)Ручний 2)Апаратний	2
3	Тема 3 Види масажу 1)Косметичний та гігієнічний 2)Лікувальний та спортивний	2
4	Тема 4 Форми масажу 1)Загальний 2)Частковий	2

5	Тема 5 Проведення масажу 1)Загальні показання 2)Загальні протипоказання	2
6	Тема 6 Обладнання масажних кабінетів 1)Технічні умови масажних кабінетів 2)Обладнання кабінету, білизна, змащувальні засоби	2
7	Тема 7 Гігієнічні вимоги для обладнання в масажних кабінетах 1)Санітарні норми для масажного обладнання	2
8	Тема 8 Раціональна техніка масажних прийомів 1)Техніки масажних прийомів 2)Робоча поза масажиста	2
9	Тема 9 Нормування роботи масажиста 1)Облік роботи масажиста	2
10	Тема 10 Косметичній догляд за руками масажиста 1)Засоби для косметичного догляду за руками масажиста	2
11	Тема 11 Профілактика захворюваності рук масажиста 1)Хвороби рук масажистів 2)Засоби профілактики захворюваності рук масажиста	2
12	Тема 12 Фізичні вправи для масажиста 1)Щоденні фізичні вправи для масажиста	2
13	Тема 13 Масаж волосистої частини голови 1)Масаж голови поверх волосся 2)Масаж волосистої частини голови з оголенням шкіри	2
14	Тема 14 Масаж обличчя 1)Масаж області чола та очних ямок;Масаж в області лицьової вени та щік 2)Масаж в області підборіддя та верхньої губи;Масаж нервових закінчень	2
15	Тема 15 Масаж шиї 1)Показання до масажу шиї 2)Техніка та прийоми виконання масажу шиї	2
II семестр		
16	Тема 16 Масаж грудини 1)М'язи грудини 2)Техніка та прийоми виконання масажу грудини	2
17	Тема 17 Масаж спини 1)Техніка та прийоми виконання масажу спини 2)Показання та протипоказання до масажу спини	2
18	Тема 18 Масаж живота 1)Показання до масажу живота 2)Техніка та прийоми виконання масажу живота	2
19	Тема 19 Масаж верхніх кінцівок 1)Техніка масажу кисті,передпліччя, ліктьового суглоба 2)Техніка масажу плеча,плечового суглоба, периферичних нервів	2
20	Тема 20 Масаж нижніх кінцівок 1)Масаж гомілкостопного суглоба, гомілки, колінного суглоба 2)Масаж стегна, сідничних м'язів, тазостегнового суглоба	2
21	Тема 21 Вакуум – масаж 1)Техніка вакуум-масажу 2)Синокардіальний масаж	2
22	Тема 22 Гідромасаж 1)Види гідромасажу 2)Показання та протипоказання	2
23	Тема 23 Переваги апаратного масажу.	2

	1)Недоліки апаратного масажу	
24	Тема 24 Поєднання лікувального масажу з дозованими рухами 1)Пасивні та активні рухи 2)Дихальні вправи	2
25	Тема 25 Показання до масажу при захворюваннях ЦНС 1)Протипоказання до масажу при захворюваннях ЦНС	2
26	Тема 26 Масаж при невралгії потиличних нервів 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
27	Тема 27 Масаж при невралгії трійчастого нерва 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
28	Тема 28 Масаж при невриті лицьового нерва 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
29	Тема 29 Масаж при невриті та невралгії плечового сплетіння 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
30	Тема 30 Масаж при невралгії міжреберних нервів 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
31	Тема 31 Масаж при невриті та невралгії сідничного нерва 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
32	Тема 32 Масаж при невралгії шкіряної гілки стегнового нерва 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
33	Тема 33 Масаж при травмі периферичних нервів 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
34	Тема 34 Масаж при тремтливому паралічі (хвороба Паркінсона) 1)Методика виконання масажу при хворобі Паркінсона	2
35	Тема 35 Масаж при поліневриті 1)Масаж спини та лопатки 2)Масаж шиї	2
36	Тема 36 Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму. 1) Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму при ДЦП	2
37	Тема 37 Масаж при дитячому церебральному паралічі 1)Загальні відомості про дитячий церебральний параліч 2)Методика виконання масажу	2
38	Тема 38 Масаж при в'ялому паралічі набутого після поліомієліту 1)Показання та план масажу 2)Стадії хвороби та методика виконання масажу в кожній з них	2
39	Тема 39 Масаж при шийно-грудному остеохондрозі 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
40	Тема 40 Масаж при попереково-крижовому остеохондрозі 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
41	Тема 41 Масаж при ревматоїдному артриті 1)Показання та протипоказання 2)Методика виконання масажу	2

42	Тема 42 Масаж при деформуючому артриті 1)Масаж спини та шиї 2)Масаж кінцівок	2
43	Тема 43 Масаж при дистрофічних і запальних хворобах хребетного стовпа 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
44	Тема 44 Показання і протипоказання масажу при травмах кісток і м'язів	2
45	Тема 45 Масаж при закритій травмі м'яких тканин 1)Показання та методика виконання масажу	2
46	Тема 46 Масаж при контрактурах 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
47	Тема 47 Масаж при переломі кісток кінцівок 1)Масаж при переломі кісток верхніх кінцівок 2)Масаж при переломі кісток нижніх кінцівок	2
48	Тема 48 Масаж при пошкодженні суглобів 1)Показання та методика	2
49	Тема 49 Масаж при вивихах суглобів 1)Показання та план масажу	2
	III семестр	
50	Тема 50 Масаж культу 1)Показання та методика	2
51	Тема 51 Масаж при травмі хребетного стовпа 1)Показання 2)Методика	2
52	Тема 52 Масаж при пошкодженні обличчя 1)Показання 2)Методика	2
53	Тема 53 Масаж в післяопераційному періоді 1)Показання, протипоказання, план масажу 2)Масаж після лапаротомії; масаж після торакальної операції	2
54	Тема 54 Масаж при термічному опіку 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
55	Тема 55 Протипоказання і показання для масажу при захворюваннях серцево-судинної системи	2
56	Тема 56 Масаж при хронічній ішемічній хворобі серця та її ускладненнях 1)Показання та методика масажу 2)Масаж в період лікування у лікарні; масаж в після лікарняному періоді	2
57	Тема 57 Масаж при гіпертонічній хворобі 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
58	Тема 58 Масаж при атеросклерозі судів головного мозку 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
59	Тема 59 Масаж при захворюваннях периферичних судів кінцівок 1)Сегментарно-рефлекторний масаж 2)Показання та методика масажу	2
60	Тема 60 Масаж при захворюваннях артерій верхніх кінцівок 1)План масажу та методика	2
61	Тема 61 Масаж при захворюваннях артерій нижніх кінцівок	2

	1)План масажу та методика	
62	Тема 62 Масаж при захворюваннях вен нижніх кінцівок 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
63	Тема 63 Масаж при травмах грудної клітини 1)Показання та протипоказання 2)Методика виконання масажу	2
64	Тема 64 Масаж при хронічних захворюваннях органів дихання 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
IV семестр		
65	Тема 65 Протипоказання і показання для масажу при хворобах органів травлення	2
66	Тема 66 Масаж при хронічному гастриті 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
67	Тема 67 Масаж при хронічному коліті і дискінезії шлунка і кишок 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу області шлунку	2
68	Тема 68 Масаж при хронічному захворюванні печінки 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
69	Тема 69 Масаж при хронічному захворюванні жовчного міхура та жовчовивідних шляхів 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
70	Тема 70 Масаж при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання масажу	2
71	Тема 71 Протипоказання і показання масажу при хворобах шкіри	2
72	Тема 72 Масаж при простому вугровому висипу обличчя і тулуба 1)Показання, план та методика масажу 2)Масаж обличчя; масаж тулуба	2
73	Тема 73 Масаж при передчасному випаданні волосся голови 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
74	Тема 74 Масаж при псоріазі 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
75	Тема 75 Масаж при червоному плоскому лишайі 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
76	Тема 76 Масаж при склеродермії 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
77	Тема 77 Масаж при захворюваннях очей 1)Масаж волосистої частини голови та шиї 2)Масаж лоба; масаж області очних ямок	2
78	Тема 78 Масаж повік 1)Показання та план масажу 2)Методика виконання	2
79	Тема 79 Особливості самомасажу. Правила самомасажу.	2

80	Тема 80 Види та форми самомасажу.	2
81	Тема 81 Методика самомасажу 1) Загальний гігієнічний самомасаж 2) Косметичний масаж	2

4.3. Самостійна робота

Написання есе (за однією з тем практичного заняття).

Схема побудови есе:

1. Назва теми _____
2. Вступ – особисті погляди, що чітко висвітлюють тези та підходи автора.
3. Аргументи, що обстоюють тезу _____
4. Факти або приклади, що підтримують головну думку автора _____
5. Висновки – узагальнення есе, в яких підкреслюється як автор довів свою позицію.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

1. *Навчально-методичний матеріал:* конспекти лекцій та практичних занять.
2. *Мережа Інтернет:* доступ до сайтів університетів та інших сайтів, що необхідні для навчального процесу
3. *Обладнання:* мультимедійний проектор.
4. *Прилади:* Масажний кабінет обладнаний масажною кушеткою, валиками, маслом для масажу, одноразові рушники.

5. Підсумковий контроль

5.1. Перелік питань підсумкового контролю (залік)

1. Історія виникнення масажу
2. Гігієнічні основи масажу
3. Вплив прийомів масажу на різні системи організму
4. Показання та протипоказання до проведення масажу;
5. Види і форми масажу
6. Масаж спини, голови, шиї;
7. Масаж грудей та живота;
8. Масаж верхніх та нижніх кінцівок;
9. Методика проведення загального масажу.
10. Поєднання масажу з фізіопроцедурами;
11. Поєднання масажу з лікувальною фізичною культурою
12. Основи лікувального європейського (класичного) масажу;
13. Основи сегментарно-рефлекторного масажу
14. Особливості лікувального масажу при захворюваннях нервової системи;
15. Особливості лікувального масажу при захворюваннях серцево-судинної системи
16. Особливості лікувального масажу при травмах опорно-рухового апарату;
17. Особливості лікувального масажу при захворюваннях зв'язкового-суглобового апарату;
18. Особливості лікувального масажу при травмах і захворюваннях шкіри
19. Особливості лікувального масажу при порушенні обміну речовин;
20. Особливості лікувального масажу при захворюваннях дихальної системи;
21. Особливості лікувального масажу при захворюваннях травної системи
22. Техніка виконання погладжування;
23. Техніка виконання розтирання;

24. Техніка виконання розминання;
25. Техніка виконання вібрації
26. Техніка виконання гребенеподібного, граблеподібного, хрестоподібного, щипцеподібного прийому погладжування;
27. Техніка виконання гребенеподібного розтирання, щипцеподібного розтирання, пиляння, штрихування, стругання та перетинання;
28. Техніка виконання безперервного та переривчастого розминання;
29. Техніка виконання струшування, потрушування, підштовхування, рубання, поплескування, пунктування, стібання та вдаряння.
30. Масаж волосяної частини голови;
31. Масаж поверх волосся;
32. Масаж обличчя;
33. Масаж повік;
34. Масаж груднини
- Масаж живота
37. Масаж шиї;
38. Масаж тулуба
39. Масаж кисті;
40. Масаж передпліччя;
41. Масаж плеча;
42. Масаж стопи;
43. Масаж гомілки;
44. Масаж стегна;
45. Масаж верхніх кінцівок
46. Масаж нижніх кінцівок
47. Переваги та недоліки апаратного масажу.
48. Гігієнічні вимоги до масажиста
49. Обладнання масажних кабінетів
50. Нормування і облік роботи масажиста
51. Гігієнічні вимоги до пацієнта
52. Види та форми самомасажу
53. Методика самомасажу
54. Косметичний масаж;
55. Апаратний масаж;
56. Гідромасаж
57. Вакуум-масаж
58. Масаж при порушеннях обміну речовин;
59. Застосування масажу в комплексі з елементами пасивних і активних гімнастичних вправ.
60. Особливості дитячого масажу

5.2. Перелік питань підсумкового контролю (екзамен)

- 1) Історія розвитку лікувального масажу
- 2) Масаж, як метод лікування
- 3) Види і форми масажу
- 4) Показання та протипоказання до проведення масажу
- 5) Обладнання масажних кабінетів
- 6) Гігієнічні вимоги до масажного обладнання
- 7) Раціональна техніка масажних прийомів
- 8) Нормування і облік роботи масажиста
- 9) Косметичний догляд за руками масажиста
- 10) Профілактика захворюваності рук масажиста
- 11) Фізичні вправи для масажиста

- 12) Гігієнічні норми до проведення процедури масажу
- 13) Гігієнічні вимоги до пацієнта
- 14) Фізіологічна дія масажу на тканини, органи та організм людини в цілому
- 15) Поєднання масажу с фізіопроцедурами
- 16) Поєднання масажу з ЛФК
- 17) Методика проведення загального масажу
- 18) Способи і прийоми обстеження різних ділянок тіла перед проведенням процедури
- 19) Масаж волосистої частини голови
- 20) Масаж обличчя
- 21) Техніка виконання масажу шиї
- 22) Масаж грудини
- 23) Техніка виконання масажу спини
- 24) Масаж передпліччя
- 25) Масаж стопи
- 26) Масаж голені
- 27) Масаж живота
- 28) Масаж верхніх і нижніх кінцівок
- 29) Методи апаратного масажу
- 30) Вакуум-масаж
- 31) Гідромасаж
- 32) Переваги та недоліки апаратного масажу
- 33) Поєднання лікувального масажу з дозованими рухами
- 34) Протипоказання масажу при захворюваннях центральної нервової системи
- 35) Особливості лікувального масажу при захворюваннях ЦНС
- 36) Відмінність між поняттями «невралгія» та «неврит»
- 37) Масаж при невралгії потиличних нервів
- 38) Масаж при невралгії трійчастого нерва
- 39) Масаж при невриті лицьового нерва
- 40) Масаж при невриті плечового сплетіння
- 41) Масаж при невриті та невралгії сідничного нерва
- 42) Масаж при тремтливому паралічі (хворобі Паркінсона)
- 43) Анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму
- 44) Масаж при дитячому церебральному паралічі
- 45) Особливості лікувального масажу при хворобах опорно-рухового апарату
- 46) Масаж при шийно-грудному остеохондрозі
- 47) Масаж при ревматоїдному артриті
- 48) Масаж при деформуючому артриті
- 49) Особливості лікувального масажу при переломах та вивихах
- 50) Протипоказання лікувального масажу при переломах нижніх кінцівок
- 51) При закритій травмі м'яких тканин
- 52) Масаж при контрактурах
- 53) Масаж при вивихах суглобів
- 54) Масаж культи
- 55) Масаж при травмі хребетного стовпа
- 56) Масаж післяопераційного періоду
- 57) Особливості лікувального масажу при захворюваннях серцево-судинної системи
- 58) Масаж при хронічній ішемічній хворобі серця та її ускладненнях
- 59) Масаж при гіпертонічній хворобі
- 60) Масаж при захворюваннях артерій і вен
- 61) Масаж при захворюваннях периферичних судів кінцівок
- 62) Масаж при захворюваннях вен нижніх кінцівок
- 63) Протипоказання та показання при захворюваннях серцево-судинної системи

- 64) Масаж при хронічних захворюваннях дихальної системи
- 65) Масаж при травмах грудної клітини
- 66) Особливості лікувального масажу при захворюваннях органів травлення
- 67) Масаж при хронічному гастриті
- 68) Масаж при хронічному захворюванні печінки
- 69) Масаж при хронічному захворюванні жовчного міхура
- 70) Масаж при виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки
- 71) Масаж при хронічному коліті і дискінезії шлунка і кишок
- 72) Особливості лікувального масажу при хворобах шкіри
- 73) Протипоказання масажу при хворобах шкіри
- 74) Масаж при вугровому висипу обличчя і тулуба
- 75) Масаж при псоріазі
- 76) Масаж при плоскому червоному лишайі
- 77) Масаж при склеродермії
- 78) Масаж при термічному опіку
- 79) Масаж при передчасному випаданні волосся голови
- 80) Особливості лікувального масажу при хворобах очей
- 81) Масаж повік
- 82) Особливості самомасажу
- 83) Види та форми самомасажу
- 84) Техніка самомасажу окремих ділянок тіла
- 85) Техніка виконання погладжування;
- 86) Техніка виконання розтирання;
- 87) Техніка виконання розминання;
- 88) Техніка виконання вібрації
- 89) Косметичний масаж
- 90) Застосування масажу в комплексі з елементами пасивних і активних гімнастичних вправ.

5.3 «0» варіант залікового/іспитового білету з зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації
Дисципліна «Лікувально-реабілітаційний масаж»
Заліковий білет № 0

1. Методика проведення загального масажу.
2. Техніка виконання розтирання.
3. Обладнання масажних кабінетів.

Затверджено на засіданні кафедри медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації
Протокол № _____ від _____

Завідувача кафедри

С.В.Гетманцев

Екзаменатор

А.І.Тіхоміров

За повну розгорнуту відповідь на кожне з питань студент отримує 10 балів.

9-10 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;

6-8 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;

3-5 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; є розуміння основних положень матеріалу.

0-2 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;

Максимальна кількість балів за залік становить 30 балів.

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**
Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації
Дисципліна «Лікувально-реабілітаційний масаж»

Екзаменаційний білет № 0

1. Види і форми масажу.
2. Фізіологічна дія масажу на тканини, органи та організм людини в цілому.
3. Особливості лікувального масажу при хворобах опорно-рухового апарату.
4. Масаж при шийно-грудному остеохондрозі.

Затверджено на засіданні кафедри медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації
Протокол № _____ від _____

Завідувача кафедри
Екзаменатор

С.В.Гетманцев
А.І.Тіхоміров

За повну розгорнуту відповідь на кожне з питань студент отримує 10 балів.

9-10 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;

6-8 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;

3-5 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; є розуміння основних положень матеріалу.

0-2 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;

Максимальна кількість балів за іспит становить 40 балів.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань і вмінь студентів на іспиті згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань і вмінь студентів при вивченні дисципліни «Лікувально-реабілітаційний масаж» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

1 семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Семінарські (практичні) заняття (14 занять по 5 балів)	70	Потягом семестру
2	Залік	30	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

2 семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Семінарські (практичні) заняття (17 занять по 5 бали)	85	Потягом семестру
2	Підготовка та захист есе	15	Протягом семестру
	Всього	100	

3 семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Семінарські (практичні) заняття (9 занять по 5 бали)	45	Потягом семестру
2	Підготовка та захист есе	15	Протягом семестру
3	Екзамен	40	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

4 семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Семінарські (практичні) заняття (17 занять по 5 балів)	85	Потягом семестру
2	Підготовка та захист есе	15	Протягом семестру
	Всього	100	

Усна відповідь на практичному занятті

5 балів (відмінно)	Студент має глибокі міцні і системні знання з теми, використовує наукову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом. Має уявлення про особливості технік мануальної терапії. Правильно планує свою самостійну роботу. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію.
4 бали (добре)	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей.
3 бали (добре)	Студент має програмний матеріал повністю; має практичні навички в аналізі технік мануальної терапії, недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
2 бали (задовільно)	Студент знає основний зміст теми, але його знання мають загальний характер, іноді не підкресленні прикладами.
1 бал	Студент має фрагментарні знання з теми. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат несформований. Не вміє викласти програмний матеріал.
0 (незадовільно)	Студент повністю не знає програмного матеріалу, відмовляється відповідати.

Написання та захист есе

15 балів	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається на базовий практичний і теоретичний матеріал, містить нову, нетрадиційну інформацію з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування.
10-14 балів	Запропонована студентом робота викладена в необхідному обсязі, оформлена грамотно, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалось.
5-9 балів	Робота містить базовий теоретичний і практичний матеріали, але не має практичного виходу. Виклад матеріалу неточний, присутні значні недоліки у висвітленні теми та оформленні роботи.
1-4 бали	Робота базується на фрагментарних знаннях з курсу. Тема дослідження не розкрита. Оформлення не відповідає вимогам.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Лук'яненко Т.В. Масаж. Великий довідник (російською мовою) –Харків, «Фактор-друк», 2012.
2. Башура О.Г. Основи практичної аромології: Навч. посібник для студентів фарм. фак. медичних вузів. – Х.: Прапор, Вид-во УкрФА, 2000. – 160с.
3. Єремушкін М. А. Основи мануальної техніки масажа. — Київ: "Фенікс", 2007
4. Красикова І. С. Дитячий масаж. Масаж і гімнастика для дітей от народження до трьох років. – : КОРОНА, 2000.
5. Дубровський В. І. Лікувальний масаж. Москва, Медицина, 2002.

Додаткові:

1. Белая Н.А. Керівництво по лікувальному масажу. - М., "Медицина", 1974.
2. Беляков А.А., Капитанский И.С. Причини ускладнення при лікуванні відкритих переломів кісток. - Ортопедія, травматологія и протезування, 1978.
3. Вербов А.Ф. Основи лікувального масажа. - М. "Медицина", 1966.
4. Волков М.В., Любошиц Н.А. Пошкодження та захворювання опорно-рухового апарату. - М., "Медицина", 1979.
5. Домбровский В.М. Застосування масажу при травмах і захворюваннях М.: 1986.